

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen. Dessutom föreslås det ändringar i strafflagens bestämmelser om brott som har samband med införsel och utförsel och i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Genom den nya lagen kompletteras och preciseras Europaparlamentets och rådets förordning om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen. Enligt förordningen ska det i fråga om kontanta medel på minst 10 000 euro till en behörig myndighet lämnas en anmälan som innehåller de uppgifter som anges i förordningen. I propositionen föreslås det att lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns samtidigt ska upphävas.

Den föreslagna nya lagen kompletterar och preciserar EU-förordningen och utgör inte ett självständigt och täckande regelverk, utan tillämpas parallellt med förordningen. De nationella bestämmelserna kompletterar förordningen bland annat med bestämmelser om de nationella myndigheternas befogenheter, om rätt att lämna ut uppgifter och om påföljder för underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldigheten.

I strafflagens paragraf om brott som har samband med införsel och utförsel och i lagen om centralen för utredning av penningtvätt görs tekniska ändringar som orsakas av den nya regleringen.

Lagarna avses träda i kraft den 3 juni 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	5
2.1 EU-rättsaktens mål	5
2.2 EU-rättsaktens huvudsakliga innehåll	6
3 Nuläge och bedömning av nuläget	9
4 Förslagen och deras konsekvenser	10
4.1 De viktigaste förslagen	10
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	11
5 Alternativa handlingsvägar	11
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	11
6 Remissvar	13
7 Specialmotivering	15
8 Ikraftträdande	22
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	22
LAGFÖRSLAG	27
1. Lag om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen	27
2. Lag om ändring av 46 kap. 7 § i strafflagen	32
3. Lag om ändring av 6 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt	33
BILAGA	34
PARALLELLEXTER	34
2. Lag om ändring av 46 kap. 7 § i strafflagen	34
3. Lag om ändring av 6 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt	35

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Bakgrunden till propositionen är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005 som antogs 23.10.2018. Förordningen ska tillämpas från och med den 3 juni 2021. På grund av den nya förordningen justeras och regleras också den nationella lagstiftningen så att den motsvarar unionsrätten.

Den gällande finska lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns (653/2007) kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1889/2005 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur gemenskapen. Kontrollen gäller kontroll av förflyttningar av kontanta medel, inte egentlig övervakning av brottslighet. Det föreslås att den gällande lagen om kontroller av kontanta medel upphävs och ersätts med den nya lagen.

Den nya förordningen följer i huvuddrag den gällande förordningen, och det föreslås därför att den nya nationella lagen på motsvarande sätt ska följa den gällande lagen. Personer som bär med sig minst 10 000 euro i sådana kontanta medel som avses i förordningen är också i fortsättningen skyldiga att lämna en anmälan, och den behöriga myndigheten ska ha befogenheter att utföra kontroller. Kontrollerna ska utvidgas till att omfatta nya sätt att transportera kontanta medel och definitionen på kontanta medel blir bredare. Avsikten är också att effektivisera informationsutbytet mellan olika myndigheter och medlemsstaterna. Förordningen är direkt tillämplig rätt och under beredningen av den nationella lagen har det därför beaktats att den nationella lagen endast ska precisera och komplettera förordningen.

1.2 Beredning

Beredningen av EU-rättsakten

Syftet med förordningen är att förebygga, förhindra och upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism genom att fastställa ett system av kontroller som är tillämpliga på fysiska personer som reser in i eller ut ur unionen och medför kontanta medel som avses i förordningen till ett värde av minst 10 000 euro. I fråga om motsvarande kontanta medel som förflyttas i postpaket, kurirleveranser eller fraktförsändelser tillämpas kontrollsystemet också på juridiska personer. Begreppet ”förs in i eller ut ur unionen” har definierats med hänvisning till definitionen av unionens territorium i artikel 355 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF).

Som rättslig grund fungerar artiklarna 114 (inre marknaden) och 33 (tullsamarbete) i EUF. Den inre marknadens funktion förutsätter att penningtvätt och finansiering av terrorism motverkas. Terrorister kan vid införsel utnyttja ett område som har det sämsta skyddet, vilket enligt kommissionen hotar att snedvrider den inre marknaden. Av denna anledning är det viktigt att man inom unionen tillsammans eftersträvar att stärka skyddet. Medlemsstaterna kan även i framtiden om de vill genomföra interna kontroller inom unionen inom ramen för artikel 65 i EUF.

Förordningen om kontroller av kontanta medel baserar sig på standarder och i synnerhet på rekommendationen om kontroll av kontanta medel som utarbetats av den mellanstatliga arbetsgruppen för finansiella åtgärder för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

RP 23/2021 rd

(Financial Action Task Force, FATF) som finns i anslutning till OECD. FATF:s rekommendation 32 om kontantkurirer fastställer att det bör finnas åtgärder som lämpliga kontroller av gränsoverskridande förflyttningar av kontanta medel. Genom förordningen (EG) nr 1889/2005 infördes FATF:s internationella standarder för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. De internationella standarderna har dock utvecklats sedan 2005, och kommissionens utredningar och information som har samlats in i medlemsstaterna visar att kontrollen av kontanta medel behöver ändras. Unionen företräds i FATF av kommissionen som har förbundit sig till att genomföra FATF:s rekommendationer. Flera medlemsstater är liksom Finland medlemmar eller företrädare i FATF genom lokala organ.

Kommissionen lade den 21 december 2016 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005 (COM(2016) 825 final). Inom unionen behandlas kommissionens förslag i rådets arbetsgrupp för tullunionen och i Europaparlamentets utskott som behandlar inre marknaden (IMCO).

Statsrådet gav den 9 februari 2017 en U-skrivelse till riksdagen (U 15/2017 rd) om kommissionens förslag. Stora utskottet instämde i stadsrådets ståndpunkt (StoURS 15/2017 rd). Statsrådets ansåg att förslaget följer subsidiaritetsprincipen och att förslagets rättsliga grund är lämplig. Statsrådet förhöll sig positivt till att utveckla kontrollen av kontanta medel som förflyttas över gränsen och ansåg att unionsövergripande harmoniseringsåtgärder medför fördelar. Systemet för kontroll av kontanta medel i Finland bygger även på EU-lagstiftning, i vilken det enligt statsrådets uppfattning förekom brister när det gäller internationella rekommendationer om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Enligt statsrådets bedömning stödde förordningsförslaget tillämpningen av en ny penningtvättslagstiftning och dess mål kunde således understödhas.

Statsrådet understödde att kontrollen utvidgas till att omfatta såväl post- och fraktförsändelser som kurirleveranser. I detta avseende ansåg man det dock vara viktigt att den administrativa bördan inte ökar för mycket. Statsrådet ansåg sig kunna understöda kommissionens förslag, enligt vilket anmälningsskyldigheten uppstår först efter en riskanalys och att det därför inte förekommer någon regelbunden förhandsanmälningsplikt.

Kontrollen ska också gälla belopp som understiger tröskelvärdet på så sätt att förflyttning av kontanta medel ska registreras och medlen kan kvarhållas i situationer där det finns anledning att misstänka att de har samband med sådan brottslig handling som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *direktivet om penningtvätt*. Statsrådet ansåg att även detta förslag effektiviserar brottsbekämpningen. Redan i dag tillåter 30 § i tullagen (304/2016) Tullen att kontrollera kontanta medel som medföljer en person i syfte att avslöja penningtvätt eller finansiering av terrorism. I enlighet med 9 kap. 5 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) ska Tullen underrätta centralen för utredning av penningtvätt om sin misstanke och centralen kan enligt 6 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt förordna Tullen att beslagta och kvarhålla medlen. Dessa nationella bestämmelser tillämpas även på belopp som understiger 10 000 euro.

Statsrådet ansåg att även den utvidgade definitionen av kontanta medel bör understödhas. På samma sätt som i förordningsförslaget är begreppet kontanta medel i lagförslaget om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism (RP 228/2016 rd) och lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013) brett. Det måste vara möjligt förhindra metoder att kringgå anmälningsplikten som särskilt ny teknik medför och i det avseendet ansågs

förslaget att delegera rättigheten att genom förordning uppdatera detaljerna i definitionen av kontanta medel till kommissionen motiverat.

Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Under beredningen har man hört Tullen, polisen och Gränsbevakningsväsendet i vissa frågor som gäller befogenheter och rätt att få information. De föreslagna påföljderna har diskuterats med justitieministeriet. Utlåtande begärdes av justitieministeriet, inrikesministeriet, Helsingfors förvaltningsdomstol, Polisstyrelsen, Centralkriminalpolisen, Finlands Bank, dataombudsmannens byrå, Tullen och Gränsbevakningsväsendet. Utlåtande begärdes också av Finansinspektionen efter att den meddelade att man vill ge ett utlåtande.

Bakgrundsmaterialet till propositionen finns på adressen [https://vm.fi/sv/projektsida med identifikationskod VM011:00/2020](https://vm.fi/sv/projektsida-med-identifikationskod-VM011:00/2020) (på finska).

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 EU-rättsaktens mål

Den nya förordningens mål är att utvidga tillämpningsområdet för kontrollsystemet. Begreppet kontanta medel utvidgas så att det vid sidan om kontanter och innehavarinstrument även omfattar mycket likvida varor. Man vill också att vissa typer av förbetalda kort utställda på innehavaren ska omfattas av anmälningsskyldigheten, eftersom den tekniska utvecklingen har möjliggjort nya former av brottslighet. Den brottsliga verksamheten har underlättats av marknaden för elektroniska pengar och de produkter som den erbjuder, såsom förbetalda betalningsinstrument utställda på innehavaren. Anmälningsskyldigheten har också undvikits genom att man har burit med sig till exempel guld eller andra likvida värdeföremål istället för kontanta medel. I dessa fall kan en vanlig tulldeklaration av gods vara obligatorisk, men detta tjänar dock inte helt samma syfte som att anmäla kontanta medel, eftersom det i en tulldeklaration inte krävs information om varans ursprung eller dess användningsmål. Tekniskt genomfördes detta så att endast huvudgrupperna som ingår i definitionen beskrivs allmänt i förordningen. Utöver kontanter och penninginstrument utställda på innehavaren utvidgas begreppet alltså till att omfatta mycket likvida varor och förbetalda betalningsinstrument utställda på innehavaren. I en bilaga till förordningen finns en detaljerad redogörelse för vad definitionen exakt täcker. Kommissionen ges rätt att genom en delegerad förordning ändra listorna över vad begreppet kontanta medel omfattar. Detta gör det möjligt att snabbt reagera på nya brottsliga handlingssätt. I bilagan har den detaljerade definitionen på förbetalda kort utställda på innehavaren lämnats öppen. Kommissionen ska följa upp den tekniska utvecklingen och riskerna med förbetalda kort och komplettera bilagan senare.

Kontrollen utvidgas till att också omfatta oledsagade kontanta medel genom att det föreskrivs om skyldighet att redovisa kontanta medel som sänds per post, i kurirleveranser och fraktförsändelser. Redovisningsskyldigheten gäller alltså oledsagade kontanta medel och skyldigheten att göra anmälan på eget initiativ gäller ledsagade kontanta medel som medförs av en bärare. Oledsagade kontanta medel är enligt förordningen kontanta medel vars ägare, avsändare eller avsedda mottagare inte reser med försändelsen. Även kontanta medel som förflyttas i postpaket, kurirleveranser och fraktförsändelser omfattas alltså i fortsättningen av kontrollsystemet.

Ett annat mål är också att förbättra utbytet av information mellan olika myndigheter och mellan medlemsstater genom att öka de rättigheter och skyldigheter som gäller informationsutbytet.

Den behöriga myndigheten i varje medlemsstat ska elektroniskt överföra de uppgifter som det föreskrivs om i förordningen till myndigheterna i alla andra medlemsstater. För närvarande är utbyte av information med myndigheter i de andra medlemsstaterna möjligt endast om det finns skäl att misstänka brottslig verksamhet, och också i detta fall är informationsutbytet frivilligt. Därtill ska information om såväl anmälningar av kontanta medel som försändelser av kontanta medel som understiger tröskelvärdet skickas till andra medlemsländer, om det finns anledning att misstänka att de har samband med sådan brottslig handling som avses i direktivet om penningtvätt. Enligt den nya förordningen är den behöriga myndigheten skyldig att översända riskanalysuppgifter och uppgifter om ex officio-anmälningar som gjorts på grund av försummade anmälningar till de andra medlemsstaterna. Dessutom ska den behöriga myndigheten som tar emot anmälningar enligt den nya förordningen på elektronisk väg översända informationen till centralen för utredning av penningtvätt så fort som möjligt, och i varje fall senast 15 arbetsdagar efter den dag då informationen erhöles.

Ett mål har också varit att möjliggöra informationsutbyte med tredjeländer. Information som samlats in med samtycke av den behöriga myndigheten som tar emot anmälningar kan enligt den förordningen överlåtas till tredjeländer. Det gäller såväl uppgifter om ex officio-anmälningar som gjorts på grund av försummelse av anmälan som information om försändelser av kontanta medel som understiger tröskelvärdet, om det finns anledning att misstänka att de har samband med brottslig handling samt information om anmälningar av kontanta medel, om det finns anledning att misstänka att de har samband med penningtvätt eller finansiering av terrorism. Vid överlåtelse av information ska dock de krav som ställs i den nationella och unionslagstiftningen om personuppgifter iakttas.

2.2 EU-rättsaktens huvudsakliga innehåll

Enligt artikel 1 i förordningen stärker förordningen det system för kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen som kompletterar den rättsliga ram för förebyggande och förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som fastställs i direktiv (EU) 2015/849.

Artikel 2 i förordningen innehåller definitioner på begreppen kontanta medel, behöriga myndigheter, bärare som för med sig kontanta medel, oledsagade kontanta medel och brottslig verksamhet, som är centrala med avseende på tillämpningen av förordningen. I artikel 2.1 avses med *kontanta medel* kontanter, överlåtbara innehavarinstrument, råvaror som används som mycket likvida värdebevarare och förbetalda kort. Med *kontanter* avses sedlar och mynt som är i omlopp som betalningsmedel eller som har varit i omlopp som betalningsmedel och fortfarande genom finansiella institut eller centralbanker kan bytas ut till sedlar och mynt som är i omlopp som betalningsmedel. Med *överlåtbara innehavarinstrument* avses instrument andra än kontanter vilka berättigar innehavare av dem att fordra ett finansiellt belopp vid uppvisande av instrumentet utan att behöva bevisa sin identitet eller sin rätt till beloppet. Sådana instrument är resecheckar och checkar och skuldebrev eller postanvisningar som antingen är utställda på innehavaren, undertecknade, men utan betalningsmottagarens namn, har endosserats utan inskränkning, är utställda på en fiktiv betalningsmottagare eller annars har en sådan form att rätten till dem övergår vid leverans. I artikel 2.1 definieras också bland annat *råvaror som används som en mycket likvid värdebevarare*, vilket avser varor som har ett stort värde i förhållande till sin volym och som enkelt kan omvandlas till kontanter genom tillgängliga handelsmarknader till endast låga transaktionskostnader.

I artikel 2.1 j konstateras att *brottslig handling* avser någon av de handlingar som förtecknas i artikel 3.4 i direktiv (EU) 2015/849.

RP 23/2021 rd

Artikel 3 gäller skyldigheten att anmäla ledsagade kontanta medel. Enligt punkt 1 i artikeln ska bärare som medför kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro anmäla dessa kontanta medel till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där de reser in i eller ut ur unionen, och göra de kontanta medlen tillgängliga för kontroll. Skyldigheten att anmäla kontanta medel ska inte anses vara fullgjord om den information som uppgetts är oriktig eller ofullständig, eller de kontanta medlen inte görs tillgängliga för kontroll. Enligt punkt 3 i artikeln ska de uppgifter som anges i punkt 2 lämnas skriftligt eller elektroniskt med hjälp av ett anmälningsformulär som avses i artikel 16.1 a i förordningen. En styrkt kopia av anmälan ska på begäran lämnas till anmälaren.

Artikel 4 gäller skyldighet att redovisa oledsagade kontanta medel. I punkt 1 ges den behöriga myndigheterna möjlighet att, allt efter omständigheterna, kräva att avsändaren eller mottagaren av de kontanta medlen, eller en företrädare, lämnar en redovisning inom en fast tidsfrist på 30 dagar och rätt att tillfälligt kvarhålla de kontanta medlen tills avsändaren, mottagaren eller en företrädare lämnar redovisningen. Skyldigheten att redovisa oledsagade kontanta medel ska inte anses vara fullgjord när redovisningen inte lämnas före tidsfristens utgång, om den information som uppgetts är oriktig eller ofullständig, eller om de kontanta medlen inte görs tillgängliga för kontroll.

Artikel 5 gäller de behöriga myndigheternas befogenheter. Enligt punkt 1 i artikeln förutsätts att de behöriga myndigheterna har befogenhet att kontrollera fysiska personer, deras bagage och deras transportmedel i enlighet med villkoren i nationell rätt. De behöriga myndigheterna ska ha befogenhet att kontrollera alla försändelser, behållare eller transportmedel som kan innehålla oledsagade kontanta medel i enlighet med villkoren i nationell rätt. Om skyldigheten att anmäla ledsagade kontanta medel eller skyldigheten att redovisa oledsagade kontanta medel inte har fullgjorts ska de behöriga myndigheterna skriftligen eller i elektronisk form upprätta en anmälan på tjänstens vägnar vilken i möjligaste mån ska innehålla de uppgifter som skyldigheten att lämna en anmälan eller redovisning förutsätter.

Artikel 6 gäller belopp under tröskelvärdet som misstänks ha anknytning till brottslig handling som avses i direktivet om penningtvätt. Om de behöriga myndigheterna upptäcker en bärare med kontanta medel till ett belopp som understiger det tröskelvärde som anges i artikel 3 och det finns tecken på att de kontanta medlen har anknytning till en brottslig handling, ska de registrera informationen och uppgifterna som förtecknas i artikel 3.2. På motsvarande sätt förutsätts att när de behöriga myndigheterna konstaterar att oledsagade kontanta medel under tröskelvärdet som anges i artikel 4 förs in i eller ut ur unionen och det finns tecken på att de kontanta medlen har anknytning till en brottslig handling, ska de registrera den informationen och uppgifterna som förtecknas i artikel 4.2.

Artikel 7 gäller de behöriga myndigheternas tillfälliga kvarhållande av kontanta medel. De behöriga myndigheterna får tillfälligt kvarhålla kontanta medel genom ett administrativt beslut i enlighet med villkoren i nationell rätt, om skyldigheten att anmäla ledsagade kontanta medel enligt artikel 3 eller skyldigheten att redovisa oledsagade kontanta medel enligt artikel 4 inte har fullgjorts, eller det finns tecken på att de kontanta medlen, oavsett belopp, har anknytning till brottsliga handlingar. Perioden för tillfälligt kvarhållande får inte överstiga 30 dagar, på så sätt att perioden för tillfälligt kvarhållande ska vara strikt begränsad enligt nationell rätt till den tid som krävs för att behöriga myndigheter ska kunna fastslå om omständigheterna i fallet rättfärdigar fortsatt kvarhållande. Om inget beslut fattas om fortsatt kvarhållande av de kontanta medlen inom den perioden, eller om ett beslut fattas om att omständigheterna i fallet inte rättfärdigar fortsatt tillfälligt kvarhållande, ska de kontanta medlen omedelbart släppas. Efter att de

RP 23/2021 rd

behöriga myndigheterna har genomfört en grundlig bedömning av nödvändigheten och proportionaliteten av ett ytterligare tillfälligt kvarhållande får de besluta att förlänga perioden för tillfälligt kvarhållande till högst 90 dagar.

Artikel 8 gäller informationskampanjer som medlemsstaterna ska utveckla i samarbete med kommissionen.

Artikel 9 gäller information till centralen för utredning av penningtvätt. De behöriga myndigheterna ska registrera den information som erhålls med stöd av artikel 3, 4, 5.3 eller 6 och översända den till centralen för utredning av penningtvätt i den medlemsstat där informationen erhöles, i enlighet med de tekniska regler som avses i artikel 16.1 c.

Artikel 10 gäller informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och kommissionen.

Artikel 11 gäller informationsutbyte med tredjeländer. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om översändande av information.

Artikel 12 gäller tystnadsplikt, konfidentialitet och uppgiftssäkerhet. Enligt punkt 1 i artikeln ska de behöriga myndigheterna säkerställa säkerheten för de uppgifter som erhållits i enlighet med artiklarna 3, 4, 5.3 och 6. Enligt punkt 2 i artikeln ska all information som de behöriga myndigheterna erhåller omfattas av kravet på tystnadsplikt.

Artikel 13 gäller skydd av personuppgifter och lagringsperioder. De behöriga myndigheterna ska fungera som personuppgiftsansvariga för de uppgifter de erhållit genom tillämpning av artiklarna 3, 4, 5.3 och 6. Enligt punkt 2 i artikeln ska behandlingen av personuppgifter på grundval av förordningen endast ske i syfte att förebygga, förhindra och bekämpa brottsliga handlingar. Personuppgifterna får vara tillgängliga endast för vederbörligen bemyndigad personal vid de behöriga myndigheterna. Om inget annat föreskrivs i artiklarna 9—11 får uppgifterna inte utlämnas eller översändas utan uttryckligt tillstånd från den behöriga myndighet som ursprungligen erhöles dem. Detta tillstånd ska dock inte krävas om de behöriga myndigheterna är skyldiga att utlämna eller översända uppgifterna enligt den nationella rätten i den berörda medlemsstaten, i synnerhet i samband med rättsliga förfaranden. De behöriga myndigheterna och centralen för utredning av penningtvätt ska lagra personuppgifter som erhålls genom tillämpning av artiklarna 3, 4, 5.3 och 6 under en period av fem år från och med den dag då uppgifterna erhöles. Personuppgifterna ska raderas vid utgången av den perioden.

Lagringsperioden får förlängas en gång med ytterligare en period som inte får överstiga ytterligare tre år, om centralen för utredning av penningtvätt avgör att det krävs ytterligare lagring, efter att ha utfört en grundlig bedömning av behovet och proportionaliteten av sådan ytterligare lagring, och anser att det är motiverat för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter i fråga om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Lagringsperioden får också förlängas om behöriga myndigheter avgör att det krävs ytterligare lagring, efter att ha utfört en grundlig bedömning av behovet och proportionaliteten av sådan ytterligare lagring, och anser att det är motiverat för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter i fråga om att tillhandahålla ändamålsenliga kontroller angående skyldigheten att anmäla ledsagade kontanta medel eller skyldigheten att redovisa oledsagade kontanta medel.

Enligt artikel 14 ska varje medlemsstat införa sanktioner, som ska tillämpas om den skyldighet att anmäla ledsagade kontanta medel som föreskrivs i artikel 3 eller den skyldighet att redovisa oledsagade kontanta medel som föreskrivs i artikel 4 inte fullgörs. Dessa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

RP 23/2021 rd

Artikel 15 gäller befogenheten att anta delegerade akter som ges till kommissionen.

Artikel 16 gäller genomförandeakter. Enligt 16.1 a—e ska kommissionen genom genomförandeakter anta åtgärder för att säkerställa att de behöriga myndigheterna tillämpar kontroller på ett enhetligt sätt. Enligt punkt 2 i artikeln ska de genomförandeakter som avses i punkt 1 antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 17.2.

Artikel 17 gäller kommittéförfarande.

Artikel 18 gäller översändande av information om tillämpningen av förordningen. Medlemsstaterna ska senast den 4 december 2021 översända en förteckning över behöriga myndigheter, uppgifter om de sanktioner som har införts enligt artikel 14 samt anonymiserade statistiska uppgifter om anmälningar och redovisningar, kontroller och överträdelser.

Artikel 19 gäller utvärdering. Enligt punkt 1 i artikeln ska kommissionen på grundval av den information som regelbundet mottagits från medlemsstaterna lämna en rapport om tillämpningen av förordningen till Europaparlamentet och rådet senast den 3 december 2021 och därefter vart femte år.

Artikel 20 gäller upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005.

Artikel 21 gäller ikraftträdande och tillämpning av förordningen från och med den 3 juni 2021.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

Efter att antalet anmälningar om kontanta medel minskade under flera år, började antalet igen öka 2018 och ökade till nästan samma nivå som 2014 då antalet anmälningar var som högst eller sammanlagt 390. År 2018 var antalet anmälningar sammanlagt 369 (23 270 796 euro) och 2019 redan 466 (40 090 757 euro).

Antalet oanmälda kontanta medel som har upptäckts i samband med Tullens kontroller har sammanlagt sedan 2016 stannat vid 26 och uppgår till mellan 411 217 euro och 457 773 euro. Före 2017 upptäcktes betydligt större belopp i kontrollerna. År 2013 var antalet oanmälda kontanta medel sammanlagt 47 och sammanlagt 1 792 220 euro. År 2014 var motsvarande siffror 52 och 1 493 427 euro, 35 och 634 597 euro år 2015 och 30 och 528 686 euro år 2016.

I den gällande lagen är definitionen på kontanta medel jämförelsevis smal och täcker närmast kontanter (sedlar och mynt) och överlåtbara innehavarpapper som checkar och skuldebrev. Det har visat sig att brottslingar försöker undvika anmälningsskyldigheten genom i stället för kontanta medel bära med sig till exempel guld eller andra likvida värdeföremål. Det minskade antalet oanmälda penningbelopp som upptäckts vid Tullens kontroller pekar på att man i stället för kontanter allt oftare förflyttar kontanta medel i form av andra likvida värdeföremål. En andra möjlig orsak är att det i den gällande lagstiftningen inte föreskrivs om anmälningsskyldighet för kontanta medel i post- och fraktförsändelser eller kurirleveranser, och att brottslingar har utnyttjat denna typ av försändelser för att undvika anmälningsskyldigheten. Enligt den gällande lagen har man inte varit tvungen att registrera uppgifter om kontanta medel som understiger tröskelvärdet, och det har därför varit svårare att vidta åtgärder i dessa fall. För närvarande utreds dock fallen och uppgifter anmäls till centralen för utredning av penningtvätt, men i praktiken har det inte vidtagits några åtgärder överhuvudtaget när det gäller belopp som understiger tröskelvärdet.

I den gällande lagen föreskrivs det om registrering av uppgifterna och uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifterna. I Finland överför Tullen redan nu varje månad på elektronisk väg uppgifter till centralen för utredning av penningtvätt trots att det inte föreskrivs i förordningen (EG) nr 1889/2005. Förordningen kräver alltså inte aktivitet från den myndighet som samlar in uppgifterna, utan det är tillräckligt att uppgifterna på begäran kan granskas av centralen för utredning av penningtvätt. Överlämnande av uppgifterna till andra medlemsstater är beroende av Tullens prövning och möjligt endast i situationer där det finns tecken på sådan olaglig verksamhet i anknytning till förflyttningen av kontanta medel som avses i direktivet om penningtvätt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att de föreskrivs en lag om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen och att den gällande lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns upphävs.

I propositionen föreslås att det föreskrivs om bestämmelser som behövs för att komplettera förordningen, bland annat om de nationella myndigheternas befogenheter när det gäller att övervaka tillämpningen av förordningen genom att utföra kontroller samt om påföljder för försummelse av anmälnings- eller redovisningsskyldigheten. Behöriga myndigheter ska enligt förslaget vara Tullen samt polisen och Gränsbevakningsväsendet när dessa sköter Tullens uppgifter på motsvarande sätt som i den gällande lagen.

På det sätt som förutsätts i förordningen föreslås befogenheter att kontrollera alla försändelser, behållare eller transportmedel där det kan finnas oledsagade kontanta medel för att upptäcka sådana medel. På det sätt som förutsätts i förordningen föreslås att de behöriga myndigheterna ska ha rätt att tillfälligt kvarhålla kontanta medel, om skyldigheten att anmäla kontanta medel inte har uppfyllts. Det ska också vara möjligt att kvarhålla oledsagade kontanta medel om skyldigheten att redovisa inte har uppfyllts inom 30 dagar från det att ett meddelande om redovisningsskyldigheten har mottagits. I bägge fallen är en ytterligare förutsättning att åtgärden behövs för utredning av om det med stöd av annan lagstiftning finns anledning att vidta åtgärder beträffande de kontanta medlen. Ett tillfälligt kvarhållande ska också vara möjligt när det finns tecken på att de kontanta medlen, oberoende av beloppet, har anknytning till brottslig verksamhet, om åtgärden behövs för utredning av om det med stöd av annan lagstiftning finns anledning att vidta åtgärder beträffande de kontanta medlen.

I propositionen föreslås en mer omfattande rätt att lämna ut uppgifter som samlats in med stöd av förordningen än vad som föreskrivs i artikel 9—11 i förordningen. Den mer omfattande rätten gäller dock endast utlämnande av information i syfte att förhindra, upptäcka och utreda sådan brottslig verksamhet som avses i direktivet om penningtvätt.

I propositionen föreslås det också att det föreskrivs om påföljder när en person som bär med sig kontanta medel uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar anmälningskyldigheten eller lämnar en ofullständigt eller oriktig anmälan, och om påföljder när man försummar redovisningsskyldigheten för oledsagade kontanta medel. I propositionen föreslås en påföljd för förseelse mot anmälningskyldigheten för ledsagade kontanta medel enligt den gällande lagen när försummelsen gäller skyldigheten att anmäla ledsagade kontanta medel, och en felavgift på 50—15 000 euro som påföljd för försummelse av redovisningsskyldigheten som gäller oledsagade medel.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Under de senaste åren har det gjorts cirka 400 anmälningar om kontanta medel. Antalet upptäckta försummelser av anmälningsskyldigheten har på årsnivå varit några tiotal. Tillämpningsområdet för anmälningsskyldigheten för ledsagade kontanta medel utvidgas, eftersom man börjar tillämpa den nya EU-förordningens vidare definition på begreppet kontanta medel. Detta kommer att öka antalet anmälningar och också antalet fall där myndigheterna måste vidta åtgärder. I praktiken kommer Tullen också i fortsättningen att ansvara för de uppgifter som gäller ledsagade kontanta medel och som hör till den behöriga myndigheten. De nya kontrolluppgifterna gäller oledsagade kontanta medel som förflyttas i post- och kurirförsändelser och i fraktrafik som övervakas av Tullen, och därför hör också dessa nya uppgifter till Tullen. Men det finns ingen anledning att anta att antalet anmälningar ökar så mycket att det leder till ett ytterligare behov av resurser vid Tullen. Tullen sköter i vilket fall som helst tullövervakningen av både person- och godstrafik som anländer till landet eller lämnar landet och får inte nya trafikströmningar att övervaka.

När det på det sätt som det föreskrivs i EU-förordningen blir möjligt att lämna ut information om anmälningar om kontanta medel för förebyggande och förhindrande av sådan brottslig verksamhet som avses i direktivet om penningtvätt, kan man anta att förebyggandet och förhindrandet av sådan brottslighet och återvinningen av vinningen av brotten effektiviseras.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

EU-förordningen ger medlemsstaterna ett begränsat handlingsutrymme vid genomförandet av förordningen. De ska föreskriva om behöriga myndigheter och deras befogenheter att göra kontroller, om förfarandet vid tillfälligt kvarhållande av kontanta medel och maximiperioden för kvarhållande samt påföljder för försummelse av anmälningsskyldigheten. I nationell rätt kan man också föreskriva om användning av insamlade uppgifter inom ramen för förordningens bestämmelser.

I fråga om behöriga myndigheter och deras befogenheter att göra kontroller samt om beslutsfattare vid tillfälligt kvarhållande av kontanta medel föreslås bestämmelser som överensstämmer med den gällande lagen, eftersom det inte har framkommit behov av ändringar på basis av den praktiska tillämpningen av bestämmelserna.

Också när det gäller grunderna för tillfälligt kvarhållande föreslås att det föreskrivs på samma sätt som för närvarande, det vill säga att kontanta medel kan tillfälligt kvarhållas när omständigheterna som det föreskrivs om i förordningen föreligger, och åtgärden behövs för utredning av om det med stöd av annan lagstiftning finns anledning att vidta åtgärder beträffande de kontanta medlen. Maximiperioden för tillfälligt kvarhållande är enligt artikel 7 i EU-förordningen 30 dagar, vilket är ramen inom vilken man ska föreskriva nationellt om maximitiden. Dessutom föreskrivs i förordningen att efter att de behöriga myndigheterna har genomfört en grundlig bedömning av nödvändigheten och proportionaliteten av ett ytterligare tillfälligt kvarhållande, får de besluta att förlänga perioden för tillfälligt kvarhållande till högst 90 dagar. I kommissionens förslag till förordning ingick inte möjligheten att fortsätta kvarhållandet längre än 30 dagar, utan möjligheten lades till på förslag av medlemsstaterna eftersom de flesta ansåg att en maximitid på 30 dagar var för kort. Resultatet blev en kompromiss där en längre tid än 30 dagar förutsätter att det fattas ett nytt beslut och att de omständigheter som det föreskrivs om i förordningen föreligger.

Det föreskrivs uttömmande i EU-förordningen om förutsättningarna för fortsatt tillfälligt kvarhållande och om maximitiden, och det är inte möjligt att avvika från bestämmelserna i nationell lagstiftning. I EU-förordningen föreskrivs också att de kontanta medlen omedelbart ska släppas redan före maximitiden, om beslut har fattats om att omständigheterna i fallet inte rättfärdigar fortsatt tillfälligt kvarhållande. I den gällande nationella lagen är den föreskrivna maximitiden jämförelsevis kort eller fem dagar. Med veckoslutet medräknat är maximitiden sju dagar. Centralen för utredning av penningtvätt kan dock om vissa förutsättningar uppfylls förorda att Tullen ska kvarhålla de kontanta medlen i tio vardagar. Också denna tid kan utsträckas till 14 dagar på grund av veckosluten. Ett sådant förordnade kan också ges som fortsättning på fem dagar som förordats med stöd av lagen om kontroller av kontanta medel och på så sätt kan en maximitid på 21 dagar bli möjlig. Ätminstone har det inte funnits grunder för att förkorta den nuvarande tidsfristen i beredningen, vilket betyder att man har övervägt om det tillfälliga kvarhållandet ska fastställas till 30 dagar eller en kortare tid. Eftersom det i vilket fall som helst enligt förslaget föreskrivs att de tillfälligt kvarhållna kontanta medlen omedelbart ska släppas till den person från vilken de kvarhölls när grunderna för det tillfälliga kvarhållandet upphör, har det ansetts att egendomsskyddet är tryggt så att en maximitid på 30 dagar kan godkännas.

EU-förordningen ändrar inte nuläget i fråga om påföljder för försummelse av anmälan om led-sagade kontanta medel, därför behöver de gällande bestämmelserna om förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel inte ändras. FATF har i sina bedömningar av medlemsstaternas lagstiftning ansett att Finlands system med dagsböter i de enskilda fallen leder till lindriga ekonomiska påföljder. Enligt gällande rättspraxis har påföljden vanligen varit 20 dagsböter. I anslutning till detta har man under beredningen granskat alternativa bestämmelser.

I 46 kap. 7 § i strafflagen (39/1889) föreskrivs om tullredovisningsbrott. I bestämmelsen har det ansetts att förseelser mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel också uppfyller rekvisitet för tullredovisningsbrott, eftersom det föreskrivs att man inte döms för tullredovisningsbrott om gärningen är en straffbar förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel. Om förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel slopades, blir strafflagens tullredovisningsbrott tillämpligt, om inte också detta ändras. Man har dock ansett att en sådan ändring inte är ändamålsenlig. Maximistraffet för tullredovisningsbrott är fängelse i ett år och sex månader, vilket ansågs vara ett oproportionerligt straff för endast försummelse av anmälan av egendom som transporters lagligt. Man ansåg att inte heller vara ändamålsenligt med på annat sätt införa en påföljd som möjliggör fängelsestraff.

Som ett alternativ till att ersätta förseelsen mot redovisning av kontanta medel med en annan typ av påföljd övervägdes att föreskriva om en administrativ påföljd. Frågan granskades också mot bakgrund av att EU-förordningen förutsätter att det bör föreskrivas om en påföljd också för försummelse av den redovisning av oledsagade kontanta medel som den behöriga myndigheten kräver. Eftersom denna påföljd baserar sig på försummelse av ett krav som framställs av en myndighet, stannade man vid en administrativ påföljd. Det ska också vara möjligt att döma ut påföljden till en juridisk person. Därför övervägde man också att i stället för att föreskriva om den nuvarande förseelsen mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel, föreslå att det ska föreskrivas om en administrativ påföljd. Bötesstraff är en straffrättslig påföljd och därför kan en övergång till en administrativ påföljd uppfattas som en lindring av påföljden. Å andra sidan har man också funnit det nödvändigt att i fråga om administrativa påföljder föreskriva att gärningsmannens ekonomiska ställning ska beaktas när påföljden storlek fastställs. Ett för högt fastställt minimibelopp för påföljden strider mot denna princip. Man bestämde att föreslå att påföljden för förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel inte ändras, förutom att det förutsätts att gärningen inte är ringa, och att det finska namnet på förseelsen, det vill säga att "käteisrahan ilmoitusrikkomus" ändras till "käteisvarojen ilmoittamisrikkomus" i enlighet med EU-förordningen.

6 Remissvar

Remissvaren gällde främst noggrannhet och tillräcklighet när det gäller bestämmelserna om behandlingen av tillfälligt kvarhållna kontanta medel, de föreslagna påföljdsbestämmelserna och i synnerhet förhållandet mellan dem samt 11 § om utlämnande av information i förslaget till lag om kontroller av kontanta medel. Justitieministeriets utlåtande som är en mer omfattande granskning av utkastet till proposition behandlas separat sist i detta avsnitt.

Tullen och Centralkriminalpolisen behandlade proportionaliteten mellan påföljden för förseelse mot anmälningsskyldigheten och felavgiften. Enligt deras uppfattning har påföljderna för underlåtenhet att anmäla hittills varit jämförelsevis lindriga, beloppsmässigt ringa bötesstraff. Vid beredningen av förslaget bestämmelser med förslag till påföljder bedömdes alternativen i samma avseende i det avsnitt i motiveringen som redogör för alternativa handlingsvägar. Det ansågs att utlåtandena inte kom med något nytt som inte redan skulle ha beaktats vid beredningen.

Polisstyrelsen och Centralkriminalpolisen ansåg att utlämnandet av information om anmälningar om kontanta medel för att förebygga och förhindra brottslig verksamhet som möjliggörs i 11 § i lagförslaget är viktigt. Polisstyrelsen föreslog ett övervägande om att paragrafens finska ordalydelse ”rikollisen toiminnan estämiseksi ja torjumiseksi” som baserar sig på artikel 13.2 i EU-förordningen borde harmoniseras med annan lagstiftning som gäller polisens rätt till information så att information får lämnas ut för att förhindra, avslöja och utreda brott. Förslaget genomfördes i den fortsatta beredningen. Ändringen stöddes också av andra språkversioner i artikel 13.2 i EU-förordningen. Till exempel bestämmelsen på svenska lyder på följande sätt: ”Behandlingen av personuppgifter på grundval av denna förordning ska endast ske i syfte att förebygga, förhindra och bekämpa brottsliga handlingar.” Båda polismyndigheterna ansåg också att polisen borde ha tillgång till informationen via en teknisk anslutning. Förslaget ansågs dock i den fortsatta beredningen strida mot artikel 13.3 i EU-förordningen eftersom det föreskrivs där på följande sätt: ”De personuppgifter som erhålls genom tillämpning av artiklarna 3, 4, 5.3 och 6 ska vara tillgängliga endast för vederbörligen bemyndigad personal vid behöriga myndigheter.” Polisen är enligt lagförslaget en sådan behörig myndighet som avses i EU-förordningen endast när den sköter tulluppgifter. Om utlämnande av information till centralen för utredning av penningtvätt som finns i anslutning till Centralkriminalpolisen föreskrivs i artikel 9 i EU-förordningen.

Finansinspektionen föreslog i sitt utlåtande att utkastet till lag ska kompletteras så att utöver vad som föreskrivs i 11 § så ska information om anmälningar om kontanta medel få lämnas ut också till Finansinspektionen, om de är nödvändiga när Finansinspektionen sköter uppgifter som den har enligt lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) eller enligt lagen om Finansinspektionen (878/2008), och för förhindrande av finansiering av penningtvätt och terrorism. Också Tullen föreslog att informationen bör kunna lämnas ut till övervakningsmyndigheter. Enligt Tullen täcker begreppet ”bekämpa” utöver att förhindra och avslöja också att ingripa i brottslig verksamhet.

Lagförslagets 11 § tar inte ställning till vilken myndighet informationen om anmälningar om kontanta medel får lämnas ut, utan det föreslås att det ska föreskrivs om för vilket ändamål information får lämnas ut. Enligt EU-förordningens finska språkversion får uppgifterna behandlas ”rikollisen toiminnan estämiseksi ja torjumiseksi” och enligt den svenska ”i syfte att förebygga, förhindra och bekämpa brottsliga handlingar”. På engelska lyder artikel 13.2 i EU-förordningen ”The processing of personal data on the basis of this Regulation shall take place only for the purposes of the prevention and fight against criminal activities.” Oberoende av språkversion måste syftet med behandlingen och därmed också utlämnandet av uppgifter vara att

ingripa i brottslig verksamhet. I och med att utlämnande av uppgifter förutsätter misstanke om brottslig verksamhet, har det under beredningen ansetts att man inte kan föreslå att uppgifter får lämnas ut för övervakningsuppgifter, eftersom en förutsättning för övervakning inte är misstanke om brottslig verksamhet, utan att övervakningen sker i syfte att säkerställa att lagstiftningen iakttas.

Justitieministeriet föreslog flera preciseringar och kompletteringar som skulle beaktas i både förslaget och motiveringen till lagförslaget. I den fortsatta beredningen gjordes följande ändringar i utkastet till lag.

Tullens befogenhet att meddela närmare föreskrifter som föreslås i 3 § 3 mom. avgränsades så att den blev exaktare och bestämmelsens förhållande till grundlagen (731/1999) behandlades i motiveringen. Bestämmelsen om bevislig delgivning i föreslagna 4 § kompletterades med hänvisningen att förvaltningslagens 60 § tillämpas på förfarandet. Lagförslagets 5 § kompletterades med anledning av grundlagens laglighetsprincip, så att befogenheten att använda rätten att utföra kontroller också i fall där de kontanta medlen som utreds understiger tröskelvärdet, men misstänks ha anknytning till brottslig handling, som det redan föreskrivs om i artikel 6 i EU-förordningen, tas in i den nationella lagen. I syfte att förbättra konsekvensen i lagen föreslog justitieministeriet att bestämmelserna om tiden för tillfälligt kvarhållande av kontanta medel i stället för i 9 § ska placeras i 7 §, vilket också gjordes. I fråga om påföljderna fogades till 12 § om förseelse mot anmälningsskyldigheten att en förutsättning för straffbarheten är att gärningen inte är ringa. Bestämmelser om verkställandet av påföljden och tidsfristen för påförandet av den samt en bestämmelse om att felavgiften betalas till staten togs in i 13 § om felavgift. I motiveringen till paragrafen uppmärksammades att förfarandet vid fastställande av den administrativa påföljden i huvudsak följer förvaltningslagen. Med anledning av justitieministeriets utlåtande fogades en 14 § om ändringssökande till lagförslaget.

Till följd av justitieministeriets utlåtande redogjordes närmare i motiveringen för användningen av det nationella handlingsutrymmet i reglering som är av betydelse med avseende på de grundläggande rättigheterna. I motiveringen till lagstiftningsordning behandlas enligt ministeriets förslag lagförslagets 11 § som innehåller en bestämmelse om nationellt handlingsutrymme i fråga om utlämnande av personuppgifter som behandlats i enlighet med förordningen för att förebygga, avslöja och utreda sådan brottslig verksamhet som avses i direktivet om penningtvätt. Man beaktade också att bestämmelsen bör bedömas utifrån skyddet för personuppgifter och att grundlagsutskottet har betonat att stiftandet av nationell speciallagstiftning bör reserveras för situationer där det å ena sidan är tillåtet enligt dataskyddsförordningen, och å andra sidan nödvändigt för tillgodoseendet av skyddet för personuppgifter på det sätt som avses i grundlagen. Dessutom redogjordes för den föreslagna bestämmelsens förhållande till den allmänna dataskyddslagstiftningen även med beaktande av att uppgifterna lämnas ut från dataskyddsförordningens tillämpningsområde till tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet avseende brottmål (EU) 2016/680.

Dessutom granskades i specialmotiveringen det administrativa beslut som fattas vid kvarhållande av oledsagade kontanta medel, samt från vilka instanser det är möjligt att begära lämnande av redovisning. I specialmotiveringen tillfogades att utlämnande av personuppgifter med stöd av 11 § inte är behandling som hör till särskilda kategorier av personuppgifter.

7 Specialmotivering

Lagen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen

1 §. Lagens syfte. Enligt paragrafen innehåller lagen bestämmelser som preciserar och kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen.

2 §. Behörig myndighet. I paragrafen bestäms de behöriga myndigheterna i Finland på det sätt som avses i artikel 2.1 i förordningen. Den primära myndighet som tillämpar förordningen är Tullen som också övervakar godstrafiken mellan unionens tullområde och tredjeländer utanför tullområdet vid tullområdets yttre gräns. Polisen och Gränsbevakningsväsendet ska också vara behöriga myndigheter när de sköter tulluppgifter.

I statsrådets förordning om ändring av 10 § i statsrådets förordning om gränsövergångsställen och fördelningen av gränskontrolluppgifter vid dem (2/2019) föreskrivs om fördelningen av gränskontrolluppgifter mellan Gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen. Enligt 10 § 1 mom. i statsrådets förordning sköter polisen gränskontrollen av flygtrafiken vid Halli, Jyväskylä, Kuopio och Tammerfors-Birkala flygplatser. Enligt 10 § 2 mom. sköter Tullen gränskontrollen av fiske- och lastfartyg i hamnarna med undantag för hamnarna i Dalsbruk, Nuijamaa och Villmanstrand samt gränskontrollen av godstrafiken tillsammans med Gränsbevakningsväsendet vid Imatra, Nuijamaa och Vaalimaa gränsövergångsställen, och enligt 10 § 3 mom. sköter Gränsbevakningsväsendet övriga gränskontroller vid de gränsövergångsställen som nämns i 5, 6 och 8 §. Vidare kan enligt 10 § 4 mom. Gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen komma överens om tillfälliga undantag beträffande ansvaret för gränskontrollen. Av de ovan nämnda gränsövergångsställena är en del sådana där Tullen inte har ordnat tullövervakning och där polisen sköter eventuella tulluppgifter.

Enligt 24 § 1 mom. i gränsbevakningslagen (578/2005) sköter Gränsbevakningsväsendet tullövervakning vid riksgränsen och vid de gränsövergångsställen där Tullen inte har ordnat tullövervakning. Vidare kan Gränsbevakningsväsendet enligt 24 § 2 mom. på begäran av en tullman som tillhör befälet sköta tullövervakning som avser personers in- och utresa även vid ett gränsövergångsställe där Tullen i övrigt sköter tullövervakningen. Vid landgränserna i norr har Tullen och Gränsbevakningsväsendet till exempel kommit överens om myndighetssamarbete för att effektivisera sin resursanvändning, och kan därför turvis sköta gränsbevaknings- och tulluppgifter för varandras räkning på gränsövergångsställena.

Enligt artikel 13.1 i förordningen ska de behöriga myndigheterna fungera som personuppgiftsansvariga för de uppgifter de erhållit genom tillämpning av artiklarna 3, 4, 5.3 och 6. Det innebär att Tullen, men också polisen och Gränsbevakningsväsendet fungerar som personuppgiftsansvariga när de sköter tulluppgifter och behandlar uppgifter på det sätt som det föreskrivs om i förordningen och den föreslagna lagen. Det är dock inte fråga om att föra ett gemensamt register, utan var och en av de behöriga myndigheterna fungerar som personuppgiftsansvarig när den behandlar uppgifter.

3 §. Anmälningförfarande för ledsagade kontanta medel. I paragrafen hänvisas till artikel 3 i förordningen om förfarandet vid lämnande av anmälan till den behöriga myndigheten när en person medför kontanta medel. Anmälningsskyldigheten ska gälla bärare av kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro som reser in i eller ut ur unionen. De kontanta medlen ska göras tillgängliga för de behöriga myndigheterna för kontroll.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs vad som avses med kontanta medel genom att hänvisa till artikel 2.1 i förordningen.

Enligt 3 § 2 mom. i den gällande lagen får Tullen meddela närmare föreskrifter om anmälnans form, platsen för lämnande av anmälan och anmälningsförfarandet i övrigt. I artikel 3.3 i förordningen föreskrivs att anmälan om ledsagade kontanta medel ska lämnas skriftligt eller elektroniskt med hjälp av det anmälningsformulär som avses i artikel 16.1 a, vilket innebär att det föreskrivs om anmälnans form genom EU-reglering. Det föreslås att det i 3 mom. föreskrivs att Tullen får meddela närmare föreskrifter om platsen för lämnande av en skriftlig anmälan och om ett lämpligt sätt att lämna en elektronisk anmälan. Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat.

4 §. Skyldigheten att redovisa oledsagade kontanta medel. I paragrafen avses redovisningsskyldigheten som det föreskrivs om i artikel 4 i förordningen. När det gäller förflyttning av oledsagade kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro, till exempel kontanta medel som förs in eller ut ur unionen i postpaket, kurirleveranser, oledsagat bagage eller last i containrar, ska de behöriga myndigheterna kräva att avsändaren eller mottagaren av de kontanta medlen, eller en företrädare, lämnar en redovisning i enlighet med nationella förfaranden.

Om oledsagade kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro förs in i eller ut ur unionen, får de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där de kontanta medlen förs in i eller ut ur unionen kräva att avsändaren eller mottagaren av de kontanta medlen, eller en företrädare, lämnar en redovisning inom en tidsfrist på 30 dagar från delfäendet. När den behöriga myndigheten kräver att redovisningsskyldigheten ska fullgöras ska den iaktta bestämmelserna om bevislig delgivning i 60 § i förvaltningslagen (434/2003). Underrättelsen om redovisningsskyldigheten ska göras bevisligen, eftersom förordningen förutsätter att det införs påföljder för försummelse av skyldigheten. Enligt paragrafen ska det nämnas i beslutet vilka påföljder som föreskrivs för försummelse av redovisningsskyldigheten.

Enligt artikel 4 i förordningen får de behöriga myndigheterna tillfälligt kvarhålla de kontanta medlen tills avsändaren, mottagaren eller en företrädare lämnar redovisningen. Skyldigheten att redovisa oledsagade kontanta medel ska inte anses vara fullgjord när redovisningen inte lämnas före tidsfristens utgång, om den information som uppgetts är oriktig eller ofullständig eller om de kontanta medlen inte görs tillgängliga för kontroll.

5 §. Befogenheter att hejda och granska personer. I paragrafens 1 och 2 mom. föreskrivs om kontrollbefogenheter på samma sätt som i den gällande lagens 5 § 1 och 2 mom. För att kontrollera att anmälningskyldigheten uppfylls ska den behöriga myndigheten ha rätt att hejda en person och granska hans eller hennes ytterkläder och bagage när personen anländer till eller lämnar unionen, samt att stoppa och kontrollera transportmedel.

För att kontrollera att anmälningskyldigheten uppfylls ska den behöriga myndigheten ha rätt att genomföra också annan kroppsvisitation än den som avses i 1 mom., om personen på sannolika skäl misstänks för underlåtenhet att iaktta den anmälningskyldighet som det föreskrivs om i artikel 3. Beslut om åtgärden ska fattas av en tullman som har rätt att besluta om sådan kroppsvisitation som avses i 18 § 3 mom. i tullagen, en polisman som tillhör befälet eller en anhållningsberättigad tjänsteman vid Gränsbevakningsväsendet eller en gränsbevakningsman med minst majors grad.

I paragrafens 3 mom. föreslås att det föreskrivs att den behöriga myndigheten kan använda befogenheterna som avses i 1 och 2 mom. vid tillämpningen av artikel 6. Enligt artikel 5.5 i förordningen kan de behöriga myndigheterna utöva de befogenheter som tilldelas dem i den nationella lagstiftningen även när det gäller kontanta medel som understiger tröskelvärdet på 10 000 euro, om det misstänks att de kontanta medlen har anknytning till brottslig verksamhet. Eftersom myndigheternas befogenheter ska grunda sig på uttryckliga befogenhetsbestämmelser, är det på grund av grundlagens laglighetsprincip och regleringens tydlighet motiverat att det finns en uttrycklig bestämmelse om att befogenheterna kan utövas också i fall som understiger tröskelvärdet när brottslig verksamhet misstänks.

Paragrafens 4 mom. förutsätter att kroppsvisitationer utförs finkänsligt och så att de inte orsakar onödig olägenhet eller skada för personen eller personens egendom. Över sådan genomsökning av personer som avses i 2 mom. ska det upprättas ett protokoll. Vid kroppsvisitation ska dessutom de förfaranden som det föreskrivs om i tvångsmedelslagen (806/2011) iakttas. I tvångsmedelslagen föreskrivs om utrymmet för genomsökningen, genomsökning som förrättas av yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och förrättarens kön.

6 §. Befogenheter att kontrollera oledsagade kontanta medel. I paragrafen föreskrivs om kontrollbefogenheter som ska användas för att upptäcka sådana oledsagade kontanta medel som avses i artiklarna 4 och 6.2 i förordningen, till exempel kontanta medel som förs in eller ut i kurirleveranser eller i last i containrar. För att verkställa redovisningsskyldigheten för sådana oledsagade kontanta medel som avses i artiklarna 4 och 6.2 i förordningen ska de behöriga myndigheterna ha befogenheter att kontrollera alla försändelser, behållare eller transportmedel som kan innehålla oledsagade kontanta medel. Enligt paragrafen ska kontrollerna genomföras i enlighet med villkoren i bestämmelserna om kontroll av varor och granskning av handlingar i 8 § i tullagen och om stoppande och kontroll av fortskaffningsmedel i 13 § i tullagen samt i enlighet med villkor som anges i paragrafen.

7 §. Tillfälligt kvarhållande av kontanta medel. I paragrafen föreskrivs att de behöriga myndigheterna har befogenheter att tillfälligt kvarhålla kontanta medel i situationer där anmälningskyldigheten eller redovisningsskyldigheten inte har uppfyllts, och det finns tecken på att de kontanta medlen har anknytning till terroristbrott enligt 34 a § i strafflagen, narkotikabrott, tagande eller givande av muta, tagande eller givande av muta i näringsverksamhet eller något annat brott för vilket det strängaste straffet är fängelse i över ett år, eller till ett brott som har begåtts eller begås som ett led i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet. Det tillfälliga kvarhållandet kan i så fall göras för att utreda om det finns anledning att vidta åtgärder beträffande de kontanta medlen med stöd av någon annan lagstiftning.

Enligt artikel 7 i förordningen får de behöriga myndigheterna tillfälligt kvarhålla kontanta medel i enlighet med villkoren i nationell rätt om det finns tecken på att de kontanta medlen, oavsett belopp, har anknytning till brottsliga handlingar. Enligt artikel 2.1 j i förordningen avses med brottslig handling i förordningen alla de handlingar som förtecknas i artikel 3.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG. I den föreslagna paragrafen är avsikten att föreskriva om vilka brott denna definition täcker enligt den nationella lagstiftningen.

I paragrafens 2 mom. föreslås att det föreskrivs om en maximitid för kvarhållandet av kontanta medel som är längre än i den gällande lagen. Enligt momentet kan det tillfälliga kvarhållandet vara i den maximitid som det föreskrivs om i förordningen, det vill säga 30 dagar, när de kontanta

medlen enligt den gällande lagen om kontroller av kontanta medel ska återlämnas senast fem vardagar efter kvarhållandet. I den gällande lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreskrivs att en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan meddela tullmyndigheten och gränsbevakningsmyndigheten ett förordnande att under högst tio vardagar hålla inne medel som påträffats i samband med en tullåtgärd eller gränskontroll eller gränsövervakning, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fått eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Gällande lagstiftning gör det också möjligt att efter ett tillfälligt kvarhållande på fem vardagar på förordnande av centralen för utredning av penningtvätt kvarhålla de kontanta medlen i ytterligare tio vardagar. Med veckosluten medräknade kan maximitiden bli 21 dagar. Det föreslås att maximitiden ska vara den som det föreskrivs om i förordningen också, eftersom EU-förordningen innehåller möjligheten att fortsätta det tillfälliga kvarhållandet i högst 90 dagar när vissa villkor uppfylls. En kortare maximitid än 30 dagar kan innebära att behovet av att förlänga de tillfälliga kvarhållandena skulle öka.

Enligt paragrafens 3 mom. ska de tillfälligt kvarhållna medlen omedelbart släppas till den person från vilken de har kvarhållits, när grunderna för det tillfälliga kvarhållandet upphör eller de föreskrivna maximitiderna för kvarhållandet har gått ut och det inte finns några grunder för kvarhållande enligt någon annan lag.

8 §. Förfarande vid beslut om kvarhållande. I paragrafen föreskrivs att beslut om tillfälligt kvarhållande fattas av en tullman som har rätt att besluta om kroppsvisitation enligt 18 § 3 mom. i tullagen, en polisman som tillhör befälet, en anhållningsberättigad tjänsteman vid Gränsbevakningsväsendet eller en gränsbevakningsman med minst majors grad. Paragrafen motsvarar gällande bestämmelser.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om förfarandet i situationer där det finns ett behov att fortsätta kvarhållandet på det sätt som den föreskrivs om i förordningen. Enligt momentet kan beslut om fortsatt tillfälligt kvarhållande fattas vid Tullen av chefen för tullkontoret, av en sådan polis som tillhör befälet som avses i statsrådets förordning om polisen (1080/2013) eller av en undersökningsledare vid Gränsbevakningsväsendet.

Till den från vilken kontanta medel tillfälligt kvarhålls ska det ges ett överklagbart administrativt beslut om kvarhållande och fortsatt kvarhållande. Den behöriga myndigheten ska föra bok över kvarhållna kontanta medel.

I fråga om kvarhållande av oledsagande kontanta medel ges ett förvaltningsbeslut till den instans som myndigheten har krävt en redovisning av. Enligt förordningen kan redovisningen från fall till fall krävas av avsändaren, mottagaren eller en företrädare. I regel ska redovisningskravet delges och förvaltningsbeslutet ges till en instans i Finland. Men det är möjligt att man blir tvungen att överlämna dem till en utländsk instans, till exempel i situationer där uppgiften om avsändaren, mottagaren eller företrädaren för dessa inte är korrekt angiven.

9 §. Återlämnande av kontanta medel. Tillfälligt kvarhållna kontanta medel som släpps ska göras tillgängliga för eller återlämnas till den berörda personen i enlighet med vad personen och den behöriga myndigheten separat kommer överens om. Dessutom ska det på motsvarande sätt som i den gällande lagen föreskrivas att den behöriga myndigheten i stället för att släppa medlen, om det inte är praktiskt möjligt, kan deponera sådana kontanta medel hos regionförvaltningsverket som omfattas av lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/1931) på det sätt som det föreskrivs om i den lagen. Medlen deponeras det regionförvaltningsverk inom vars

verksamhetsområde de kontanta medlen kvarhölls. En deponering är möjlig endast när det gäller medel som omfattas av tillämpningsområdet för den nämnda lagen.

10 §. Valutaomräkningskurser. Paragrafen motsvarar 4 § i den gällande lagen. I paragrafen föreskrivs om valutaomräkningskurser som användas när kontanta medel i utländsk valuta förs in eller ut ur landet ska omräknas i euro. När kontanta medel som förs in i eller ut ur landet ska omräknas i euro används de valutaomräkningskurser som publiceras i enlighet med artikel 53.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 om fastställande av en tullkodex för unionen.

11 §. Utlämnande av uppgifter för att förebygga, avslöja och utreda brott. I paragrafen föreskrivs om förutsättningar för ett mer omfattande utlämnande av uppgifter än vad som föreskrivs i artikel 9—11 i förordningen. Förordningen förutsätter det att det finns bestämmelser om sådant utlämnande i nationell rätt. Enligt artikel 13.2 i förordningen ska behandlingen av personuppgifter på grundval av förordningen endast ske i syfte att förebygga, förhindra och bekämpa brottsliga handlingar. Enligt skäl 33 i förordningen bör medlemsstaterna endast behandla personuppgifter på ett sätt som är förenligt med syftet med förordningen. I skäl 7 i förordningen konstateras om syftet med förordningen att den bör beakta och fastställa ett regelverk som utöver förhindrande av penningtvätt, och särskilt för brott såsom skattebrott enligt definitionen i nationell rätt och finansiering av terrorism, även underlättar förebyggande, förhindrande, upptäckt och utredning av de brottsliga handlingar som definieras i direktiv (EU) 2015/849. I paragrafen ska det därför föreskrivas att uppgifter om anmälningar som gäller kontanta medel får lämnas ut till nationella myndigheter för att förebygga, avslöja och utreda sådana brottsliga handlingar som avses i direktivet om penningtvätt. Det föreslås att det föreskrivs i lagen att uppgifter får lämnas ut endast för att förebygga, avslöja och utreda terroristbrott, narkotikabrott, tagande eller givande av muta, tagande eller givande av muta i näringsverksamhet eller något annat brott som avses i 34 a § i strafflagen för vilket det strängaste straffet är fängelse i över ett år, eller brott som har begåtts eller begås som ett led i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet.

Kontroll av kontanta medel är ur EU-rättens synvinkel med avseende på behandlingen av personuppgifter administrativ verksamhet. Behandlingen av personuppgifter enligt förordningen hör därför till tillämpningsområdet för EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679. Enligt den föreslagna 11 § kan information om kontrollen av kontanta medel lämnas ut till myndigheter som är behöriga att behandla brottmål, vilket betyder att behandlingen av personuppgifter övergår till att omfattas av dataskyddsdirektivet avseende brottmål, som har genomförts nationellt genom lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) och genom de lagar som gäller enskilda myndigheter som polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet.

När avsikten med behandlingen ändras från dataskyddsförordningens tillämpningsområde till dataskyddsdirektivets tillämpningsområde (från administrativ till straffrättslig behandling) ska den personuppgiftsansvarige ha en rättslig grund som det föreskrivs om i artikel 6.1 i dataskyddsförordningen för utlämnandet av informationen. En sådan rättslig grund kan till exempel vara den registeransvariges lagstadgade skyldighet. När den registeransvarige lämnar ut information med stöd av den föreslagna 11 § baserar sig behandlingens lagenlighet uttryckligen på det registeransvariges lagstadgade skyldighet (artikel 6.1 c). När det gäller behandlingens lagenlighet, det vill säga den rättsliga grunden för den registeransvarige som uppgifterna lämnas till för förebyggande, avslöjande och utredande av brottslig verksamhet, härleds behandlingens lagenlighet det vill säga rättsliga grund i enlighet med artikel 8 i dataskyddsdirektivet från lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten.

Enligt lagens 4 § i brottmål får personuppgifter behandlas endast om det behövs för att en behörig myndighet ska kunna utföra en i lag angiven uppgift på ett område som anges i 1 § 1 eller 2 mom. som till exempel förundersökning av brott och kriminalunderrättelseverksamhet vid polisen.

När behandlingen av personuppgifter gäller sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen ska behandlingen av personuppgifter uppfylla någon av de situationer som räknas upp i artikel 9.2. I artikel 3—6 i förordningen föreskrivs om vilka uppgifter som ska omfattas av den föreslagna rätten att få information. I uppgifterna ingår inte personuppgifter som hör till de särskilda kategorierna av personuppgifter.

12 §. Förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel. I paragrafen föreskrivs om påföljden när anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel som det föreskrivs om i artikel 3 i förordningen inte fullgörs. I den föreslagna paragrafen föreskrivs ett straff för förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel som den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar anmälningsskyldigheten enligt artikel 3 i förordningen, eller lämnar en ofullständig eller oriktig anmälan, gör sig skyldig till. För förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel föreläggs ett bötesstraff på samma sätt som för tullförseelse enligt 99 § i tullagen, där det bland annat gäller försummelse av olika anmälningsskyldigheter enligt tullagstiftningen.

En förutsättning för att någon ska dömas för förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel är att gärningen inte är ringa. Ett exempel på en ringa gärning är mindre oriktigheter i anmälan. Till denna del föreslås en ändring av den gällande regleringen som inte innehåller en motsvarande straffbarhetsgränslinje i rekvisitet för förseelsen. Det anses mer motiverat att inte kriminalisera än att göra det möjligt att avstå från åtgärder genom att föreskriva om det separat när gärningen är ringa.

En annan förutsättning för att någon ska dömas för förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel är att det inte föreskrivs ett strängare straff för gärningen någon annanstans i lag. Straffbestämmelsens subsidiaritet måste nämnas, eftersom en försummelse av anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel i vissa fall kan vara straffbar enligt en strängare straffbestämmelse. Lämnande av oriktiga eller ofullständiga uppgifter i anmälan kan vara straffbart enligt straffbestämmelserna i 16 kap. 5 § i strafflagen om lämnande av oriktiga personuppgifter eller i 8 § i samma kapitel om ingivande av osant intyg till myndighet. Straffet för dessa gärningar är böter eller fängelse i högst sex månader. En förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel kan också vara kopplat till brottet häleri som det föreskrivs om i 32 kap. 1 § i strafflagen eller penningtvätt som det föreskrivs om i 32 kap. 6 § i strafflagen. I så fall tillämpas strängare straffbestämmelser, eftersom försummelsen eller lämnandet av oriktiga eller ofullständiga uppgifter utgör en väsentlig del av brotten i fråga.

Enligt förslaget ska dock inte straffbestämmelsen som gäller för lämnande av oriktiga personuppgifter som avses i 16 kap. 5 § i strafflagen tillämpas på lämnande av en ofullständig eller oriktig anmälan. Det är inte motiverat att straffet för att uppsåtligen lämna en ofullständig eller oriktig anmälan är strängare än straffet för uppsåtlig försummelse av anmälningsskyldigheten.

13 §. Felavgift. I paragrafen föreskrivs om påföljd för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att lämna en redovisning som avses i 4 §, eller lämnar en ofullständig eller oriktig redovisning. Skyldigheten att lämna redovisning ska fullgöras inom 30 dagar från det att den behöriga myndighetens krav på redovisning har delfåtts. Enligt EU-förordningen bör påföljderna vara effektiva, proportionella och avskräckande. Enligt paragrafen ska Tullen vara den enda myndighet som kan påföra en felavgift, eftersom Tullen i regel övervakar transporter av

varor. Felavgift får påföras om skyldigheten inte har fullgjorts på lämpligt sätt inom 30 dagar från delfäendet i enlighet med 4 §. Tullen får påföra en felavgift på minst 50 och högst 15 000 euro. Med beaktande av att det är möjligt att påföra utöver fysiska personer också juridiska personer en felavgift, ansågs det nödvändigt att bestämma ett tillräckligt högt maximibelopp så att felavgiften ska vara tillräckligt effektiv också för juridiska personer.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att felavgiftens belopp grundar sig på en helhetsbedömning. Vid bedömningen ska hänsyn tas till hur klandervärt förfarandet har varit, huruvida det har upprepats och gärningsmannens ekonomiska ställning. Vid bedömningen ska hänsyn dessutom tas till den vinning som eftersträvats genom förfarandet, om den kan anges, samt gärningsmannens samarbete med Tullen för att utreda ärendet. Vid påförande av en administrativ påföljd iaktas huvudsakligen förvaltningslagen som med avseende på grundlagens 21 § innehåller centrala och grundläggande bestämmelser om god förvaltning och förfarandebestämmelser som betonar föregripande rättsskydd.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om när felavgift inte ska påföras. Sådana situationer är till exempel om anmälan har lämnats efter tidsfristen och gärningen uppenbarligen har berott på ursäktlig ouppmärksamhet eller tanklöshet, eller om det av någon annan orsak skulle vara uppenbart oskäligt att påföra påföljden.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om en preskriptionstid för rätt att påföra felavgift. Preskriptionstiden ska vara två år, vilket motsvarar preskriptionstiden för föreläggande av böter för försummelse av anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel. Preskriptionstiden för felavgiften räknas från utgången av tidsfristen för lämnande av redovisningen. Det anses inte nödvändigt att föreskriva om dröjsmålsränta för försenade felavgifter.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs att felavgiften ska betalas till staten. I fråga om indrivning av felavgifter tillämpas tullagens bestämmelser om indrivning av tullskuld. Om detta föreskrivs också i 75 § 2 mom. i tullagen i fråga om administrativa påföljder. På indrivning av felavgifter tillämpas därför lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). I avvikelse från den lagen föreslås att indrivning av felavgifter förutsätter att beslutet har vunnit laga kraft.

14 §. Felavgiftens subsidiaritet. Avsikten med paragrafen är att beakta förbudet mot dubbelbestraffning, det vill säga att det inte ska påföras flera påföljder av straffkaraktär för samma gärning. Enligt paragrafen ska felavgiften vara subsidiär genom att den inte kan påföras den som är misstänkt för en gärning som gäller samma kontanta medel i en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol. Med stöd av 2 mom. ska Tullen avlyfta felavgiften om den som har påförts en felavgift senare döms till straff för ett brott som gäller samma kontanta medel och som har begåtts innan förutsättningarna för påförandet av felavgiften uppfylldes.

15 § Ändringssökande. I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring i förvaltningsbeslut som de behöriga myndigheterna fattar med stöd av den föreslagna lagen. Bestämmelsen ska inte gälla överklagande av böter för förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel. Enligt 1 mom. kan ändring sökas i förvaltningsbeslut som fattas av Tullen i enlighet med vad som föreskrivs i tullagen. Enligt 88 § i tullagen får omprövning av Tullens beslut begäras hos Tullen och enligt 89 § får ett beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

I fråga om sökande av ändring i andra behöriga myndigheters beslut, det vill säga förvaltningsbeslut som fattas av polisen och Gränsbevakningsväsendet, tillämpas enligt 2 mom. förvaltningslagens bestämmelser om omprövning och lagen om rättegång i förvaltningsärenden

(808/2019). I så fall tillämpas omprövningsförfarandet oberoende av vilken behörig myndighet som har meddelat beslutet. Eftersom omprövningar förväntas förekomma sällan, föreslås att Helsingfors förvaltningsdomstol ska vara domstol också för ändringssökande i dessa myndigheters rättelsebeslut, vilket säkerställer en enhetlig tillämpningspraxis.

16 §. Ikraftträdande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 3 juni 2021 när EU-förordningen blir tillämplig. Genom lagen upphävs lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns (653/2007).

Lagen om ändring av 46 kap. 7 § i strafflagen

46 kap. **Brott som har samband med införsel och utförsel**

7 §. Tullredovisningsbrott. Det föreslås lagtekniska ändringar i paragrafens 2 mom. I stället för hänvisningen till lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns (653/2007) hänvisas till förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel enligt den föreslagna lagen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen.

Lagen om ändring av 6 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt

6 §. Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om avbrytande av en transaktion. Enligt paragrafens 4 mom. kan en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt för verkställande meddela tullmyndigheten och gränsbevakningsmyndigheten ett förordnande att under högst tio vardagar hålla inne medel som påträffats i samband med en tullåtgärd eller gränskontroll eller gränsövervakning, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fått eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Med medel som ska hållas inne avses kontanta medel enligt artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1889/2005 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur gemenskapen samt annan lös egendom som har ett ekonomiskt värde. Det föreslås att det görs en lagteknisk ändring i momentet så att det i stället för hänvisningen till förordningen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur gemenskapen hänvisas till kontanta medel enligt förordningen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av (EG) nr 1889/2005.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 3 juni 2021 när EU-förordningen blir tillämplig.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Bestämmelserna om kroppsvisitation som finns 5 § i förslaget till lag om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen ska bedömas mot bakgrund av det skydd för den personliga integriteten som tryggas i grundlagens 7 § 1 mom. Befogenheten att stoppa och granska transportmedel som nämns i samma paragraf är av betydelse med tanke på hemfriden som är tryggad enligt grundlagens 10 §. I lagförslaget 7 § finns bestämmelser om tillfälligt kvarhållande av kontanta medel, vilket innebär en inskränkning av egendomsskyddet när det gäller ägaren till eller innehavaren av de kontanta medlen och ska därför bedömas med avseende på bestämmelsen i 15 § 1 mom. i grundlagen enligt vilken vars och ens egendom är tryggad.

RP 23/2021 rd

Lagförslagets 11 § innehåller ett nationellt handlingsutrymme när det gäller utlämnande av personuppgifter som behandlats enligt förordningen för att förebygga, avslöja och utreda brottslig verksamhet som avses i direktivet om penningtvätt. Paragrafen ska bedömas med avseende på skyddet av personuppgifter. I lagförslagets 3 § 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda rättsnormer för Tullen, vilket måste granskas utifrån förutsättningarna i grundlagens 80 § 2 mom.

Med undantag för utlämnande av personuppgifter ingår bestämmelser om samma befogenheter också i den gällande lagen om kontroller av kontanta medel som inte har stiftats med grundlagsutskottets medverkan. Motsvarande reglering finns också i tullagen, som har stiftats med grundlagsutskottets medverkan. I sitt utlåtande om tullagen (GrUU 10/2016 rd, s. 2) konstaterade grundlagsutskottet att som allmänna villkor för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna gäller framför allt att dessa ska konstitueras genom en lag, vara noga avgränsade och exakt definierade, att grunderna för inskränkningarna är acceptabla, att kravet på proportionalitet uppfylls, att rättsskydds-arrangemangen är tillräckliga och att inskränkningarna inte står i strid med Finlands internationella förpliktelser visavi de mänskliga rättigheterna. Trots att det är viktigt för det allmänna samhällsintresset att myndigheterna når sina mål och det således finns en med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna acceptabel grund som i konstitutionellt hänseende kan berättiga en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet, krävs det att även de övriga generella villkoren för inskränkningar uppfylls (GrUU 67/2010 rd, s. 3/I och GrUU 5/1999 rd, s. 2/II).

I lagförslagets 5 § 1 mom. finns en bestämmelse om den behöriga myndighetens rätt att hejda en person och kontrollera hans eller hennes ytterkläder och bagage när han eller hon anländer till unionen eller lämnar unionen. Användningen av befogenheten förutsätter inte att det finns en konkret brottsmisstanke, utan den är bunden till kontrollen av att anmälningsskyldigheten som gäller kontanta medel fullgörs. Enligt 5 § 2 mom. ska den behöriga myndigheten för att kontrollera att anmälningsskyldigheten fullgörs ha rätt att genomföra också annan genomsökning av en person än den som avses i 1 mom., om personen på sannolika skäl misstänks för att inte ha fullgjort anmälningsskyldigheten enligt artikel 3 i förordningen. En motsvarande åtgärd som utförs för att undersöka vad en person bär på sig förutom i sina kläder får enligt tullagens 18 § 3 mom. utföras på en person som på sannolika skäl misstänks för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år. Visitationen får då utföras utan att förundersökning inleds, vilket betyder att det är en administrativ granskning. När det gäller Tullen ska ett beslut om en granskning som avses i 5 § 2 mom. fattas av samma tjänsteman som om granskningen genomförs enligt tullagens 18 § 3 mom. Den tröskel som är en förutsättning för en granskning enligt den föreslagna lagens 5 § 2 mom. motsvarar regleringen i den gällande lagen om kontroller av kontanta medel.

En befogenhet enligt förslagets 5 § motsvarar de befogenheter att utföra genomsökning av personer som Tullen har tillgång till i samband med ordinarie tullövervakning och som avses i 18 § i tullagen som har stiftats med grundlagsutskottets medverkan. En skillnad är dock att tröskeln för en kroppsvisitation som genomförs för att undersöka vad den visiterade bär på sig förutom kläder enligt förslaget är att personen på sannolika skäl misstänks för att inte ha fullgjort anmälningsskyldigheten enligt artikel 3 i förordningen, medan tröskeln i tullagens 18 § 3 mom. är att en person på sannolika skäl misstänks för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år. Enligt förslaget ska påföljden för en förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel vara endast böter. Kontrollen av att skyldigheten att anmäla kontanta medel iakttas förutsätter att det ska vara möjligt att upptäcka sedlar som till exempel har gömmts i kläderna.

I fråga om vilka förfaranden som ska följas föreslås att 5 § 3 mom. i den föreslagna lagen ska innehålla en bestämmelse motsvarande 18 § 4 mom. i tullagen om vilka principer som ska iaktas vid kroppsvisitation, till exempel finkänslighet, och om upprättandet av ett protokoll över genomsökningens förlopp. Enligt momentet ska dessutom tvångsmedelslagen iaktas.

Enligt förslagets 5 § 1 mom. får den behöriga myndigheten för att kontrollera att skyldigheten att anmäla ledsagade kontanta medel uppfylls också stoppa och kontrollera transportmedel. Kontrollen kan också gälla transportmedel som används för boende. I 13 § 3 mom. i tullagen föreskrivs i fråga om kontroll av sådana transportmedel följande: ”Utrymmen som används för boende av permanent natur i fortskaffningsmedlet får dock kontrolleras endast vid sådan kontroll som sker i omedelbar anknytning till att fortskaffningsmedlet anländer till eller avlägsnar sig från Finlands tullområde eller ett särskilt skatteområde som hör till det.” I sitt utlåtande (GrUU 10/2016 rd) konstaterade grundlagsutskottet följande: ”Enligt 13 § 1 mom. i förslaget till tulllag har en tullman rätt att stoppa och kontrollera ett fortskaffningsmedel. Enligt 3 mom. i samma paragraf får dock utrymmen som används för boende av permanent natur i fortskaffningsmedlet kontrolleras endast vid sådan kontroll som sker i omedelbar anknytning till att fortskaffningsmedlet anländer till eller avlägsnar sig från Finlands tullområde. Befogenheten är av relevans med avseende på skyddet för privatlivet i 10 § i grundlagen och i synnerhet skyddet för hemfriden i den paragrafens 3 mom. Grundlagsutskottet har ansett att fortskaffningsmedlen och boendetrymmena i fråga ligger i ett slags gränsszon när det gäller hemfriden (GrUU 17/1998 rd, s. 4/II och GrUU 8/1994 rd, s. 3—4). Bestämmelserna är därför inte problematiska med tanke på 10 § 3 mom. i grundlagen, trots att det inte är fråga om en åtgärd som ingriper i hemfriden och som är nödvändig för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas, på det sätt som den bestämmelsen förutsätter.” Eftersom den föreslagna befogenheten att granska transportmedel för att kontrollera att anmälningsskyldigheten har fullgjorts endast konkretiseras när ett transportmedel anländer till eller lämna unionen, kan befogenheten användas endast i de situationer som avgränsas av grundlagsutskottet.

Enligt artikel 7 i EU-förordningen får de behöriga myndigheterna tillfälligt kvarhålla kontanta medel genom ett administrativt beslut enligt villkoren i nationell rätt, om skyldigheten att anmäla ledsagade kontanta medel eller skyldigheten att redovisa oledsagade kontanta medel inte har fullgjorts. Vidare föreskrivs att kontanta medel kan kvarhållas tillfälligt om det finns tecken på att medlen, oavsett belopp, har anknytning till brottsliga handlingar.

I propositionen föreslås som förutsättning för tillfälligt kvarhållande att det finns ett behov att utreda om åtgärden behövs för utredning av om det med stöd av annan lagstiftning finns anledning att vidta åtgärder beträffande de kontanta medlen, vilket motsvarar gällande bestämmelser. I praktiken är det främst fråga om att utreda om de kontanta medlen har anknytning till sådan brottslig verksamhet som ger anledning till att man måste vidta åtgärder beträffande de kontanta medlen. På samma sätt som i skäl 28 i EU-förordningen motiveras bestämmelserna om tillfälligt kvarhållande med att det är svårt att vidta åtgärder när de kontanta medlen har lämnat den plats där de förs in eller ut ur unionen. Därför ska tröskeln för att tillfälligt kvarhålla kontanta medel vara tillräckligt låg.

Enligt EU-förordningen bör perioden för tillfälligt kvarhållandet begränsas med stöd av den nationella lagstiftningen till den absolut kortaste tid som krävs för att andra behöriga myndigheter ska kunna fastställa om det finns skäl att förlänga kvarhållandet. Enligt EU-förordningen får perioden för tillfälligt kvarhållande vara högst 30 dagar. Efter en grundlig bedömning av behovet och proportionaliteten av en förlängning av perioden kan de behöriga myndigheterna bestämma att förlänga perioden för tillfälligt kvarhållande till högst 90 dagar. Denna möjlighet är direkt tillämplig på basis av förordningen.

RP 23/2021 rd

I propositionen föreslås att maximitiden för tillfälligt kvarhållande av kontanta medel ska vara 30 dagar. I fråga om återlämnande av de kontanta medlen ska det enligt förslaget föreskrivas i 7 § att de tillfälligt omhändertagna medlen omedelbart ska släppas till den person från vilken de har omhändertagits när grunderna för det tillfälliga kvarhållandet upphör.

Enligt den gällande lagen om kontroller av kontanta medel får kontanta medel kvarhållas och omhändertas i fem vardagar, vilket i praktiken betyder åtminstone sju dagar. Dessutom kan centralen för utredning av penningtvätt enligt 6 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt ge Tullen ett förordnande att under högst tio vardagar kvarhålla medel, vilket i praktiken betyder minst 14 dagar, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism, samt för att föra ärendet till undersökning. Enligt gällande lagstiftning kan kvarhållandet fortsätta i åtminstone 21 dagar när båda bestämmelserna tillämpas efter varandra.

Ett administrativt överklagbart beslut över det tillfälliga kvarhållandet och fortsatta kvarhållandet ska ges till den hos vilken kontanta medel tillfälligt kvarhålls eller ett tillfälligt kvarhållande förlängs och till beslutet ska det fogas en anvisning om hur man överklagar. Det ska enligt förslagets 15 § vara möjligt att söka ändring i besluten. Den behöriga myndigheten ska föra bok över omhändertagna kontanta medel.

Den föreslagna tiden för det tillfälliga kvarhållandet och möjligheten att förlänga kvarhållandet innebär ett mer omfattande ingrepp i egendomsskyddet än enligt bestämmelserna i den gällande lagen. Detta mildras dock genom bestämmelsen om att medlen omedelbart ska släppas till den person från vilken de har kvarhållits, när grunderna för det tillfälliga kvarhållandet upphör.

Lagförslagets bestämmelser om tillfälligt kvarhållande är så som anförts ovan noga avgränsade och exakta. Bestämmelserna kan med beaktande av sitt syfte och ringa konsekvenser för ägarerätten anses oproblematiska med tanke på det skydd för egendom som tryggas i grundlagen.

I lagförslagets 11 § föreslås att det föreskrivs om utlämnande av information om uppgifter i anmälningar om kontanta medel för förebyggande, avslöjande och utredning av sådan brottslig verksamhet som avses i direktivet om penningtvätt. Användningsändamålet begränsas på detta sätt eftersom behandlingen av personuppgifter enligt artikel 13 i förordningen endast får ske i syfte att förebygga och bekämpa sådan brottslig verksamhet som avses i direktivet om penningtvätt. Genom förslagets 11 § föreskrivs alltså om en rätt att lämna ut uppgifter från anmälningar utanför förordningen, men som man har ansett att det är möjligt att föreskriva om nationellt baserat på artikel 13.2 och 13.3 i förordningen.

Enligt skäl 33 i förordningen bör allt utlämnande, all insamling, överföring, förmedling och annan behandling av personuppgifter inom ramen för förordningen omfattas av de krav som det föreskrivs om i den allmänna dataskyddsförordningen. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis efter dataskyddsförordningen tagit ställning till behovet av speciallagstiftning om behandlingen av personuppgifter. Enligt grundlagsutskottet gör de detaljerade bestämmelserna i förordningen det också möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med den tidigare nationella regleringsmodellen (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Utskottet har betonat att nationell speciallagstiftning bör reserveras för situationer då den är dels tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose det grundlagsenliga skyddet för personuppgifter (GrUU 14/2018 rd, s. 3 och GrUU 2/2018 rd, s. 5).

RP 23/2021 rd

När det gäller sådan behandling av personuppgifter som omfattas av dataskyddsförordningen är nationell speciallagstiftning möjlig endast i de fall då dataskyddsförordningen uttryckligen ger medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme. I den föreslagna 11 § grundar sig handlingsutrymmet till centrala delar på artikel 6.1 c och 6.1 e i dataskyddsförordningen, det vill säga när behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en lagstadgad skyldighet (c), eller när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (e). Proportionalitet vid användningen av det nationella handlingsutrymmet motiveras också av skäl 7 i förordningen, enligt vilket förordningens regelverk är avsett att underlätta förebyggande, förhindrande, upptäckt och utredning av de brottsliga handlingar som avses i direktivet om penningtvätt.

Eftersom det föreslås i 11 § att personuppgifter får lämnas ut endast för att för att förebygga, avslöja och utreda brottslig verksamhet, kan lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten och annan lagstiftning om behandlingen av personuppgifter som verkställer dataskyddsförordningen och som gäller enskilda myndigheter som behandlar brottmål, tillämpas på behandlingen av uppgifterna efter att de har lämnats ut.

I förslaget 3 § ingår också en bestämmelse om att Tullen får meddela närmare föreskrifter om platsen för lämnande av en skriftlig anmälan och om på vilket sätt en elektronisk anmälan ska lämnas så att den kan kontrolleras av den behöriga myndigheten när de kontanta medlen förs in i eller ut ur unionen och om annat förfarande i samband med anmälan. EU-förordningen innehåller inte bestämmelser om på vilket sätt en elektronisk anmälan ska göras. Enligt grundlagens 80 § 2 mom. kan myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat.

Enligt regeringens uppfattning kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag preciseras och kompletteras Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005, nedan *förordningen*, och dess nationella tillämpning.

2 §

Behörig myndighet

Tullen är behörig myndighet enligt artikel 2 i förordningen. När polisen och Gränsbevakningsväsendet sköter tulluppgifter är även de behöriga myndigheter.

3 §

Anmälningsförfarande för ledsagade kontanta medel

En i artikel 3 i förordningen avsedd anmälan om att kontanta medel förs in i eller ut ur Europeiska unionen till ett värde av minst 10 000 euro ska lämnas till den behöriga myndighet som anges i 2 §.

Bestämmelser om vad som avses med kontanta medel finns i artikel 2.1 i förordningen.

Tullen får meddela närmare föreskrifter om var en skriftlig anmälan ska lämnas och hur en elektronisk anmälan ska lämnas så att anmälan kan kontrolleras av den behöriga myndigheten när de kontanta medlen förs in eller förs ut.

4 §

Skyldigheten att redovisa oledsagade kontanta medel

Den behöriga myndighetens beslut att kräva redovisning av oledsagade medel enligt artikel 4 i förordningen ska delges bevisligen. Bestämmelser om bevislig delgivning finns i 60 § i förvaltningslagen (434/2003). I beslutet ska de påföljder som föreskrivs för försummelse av redovisningsskyldigheten anges.

Redovisningsskyldigheten ska fullgöras inom 30 dagar från delfäendet.

5 §

Befogenheter att hejda och granska personer

För kontroll av att skyldigheten att anmäla ledsagade kontanta medel enligt artikel 3 i förordningen har fullgjorts har den behöriga myndigheten rätt att hejda en person och granska hans eller hennes ytterkläder och resgods när personen reser in i till eller ut ur Europeiska unionens område, samt hejda och granska fordon.

För kontroll av att anmälningsskyldigheten enligt artikel 3 i förordningen har fullgjorts har den behöriga myndigheten rätt att utföra också annan kroppsvisitation än sådan som avses i 1 mom., om personen på sannolika skäl misstänks för att inte ha fullgjort anmälningsskyldigheten enligt den nämnda artikeln. Beslut om åtgärden fattas av en tullman som har rätt att besluta om kroppsvisitation enligt 18 § 3 mom. i tullagen (304/2016), en polisman som hör till befälet, en anhållningsberättigad tjänsteman vid Gränsbevakningsväsendet eller en gränsbevakningsman med minst majors grad. I övrigt iakttas vad som i tvångsmedelslagen (806/2011) föreskrivs om kroppsvisitation.

De behöriga myndigheterna får använda befogenheterna enligt 1 och 2 mom. också vid tillämpning av artikel 6 i förordningen på kontanta medel som understiger tröskelvärdet på 10 000 euro.

Kroppsvisitation ska utföras finkänsligt och så att den inte orsakar onödig olägenhet eller skada för den visiterade eller skada för sådan egendom som han eller hon bär på sig eller för med sig. Över sådan kroppsvisitation som avses i 2 mom. ska det upprättas ett protokoll, där det med tillräcklig noggrannhet redogörs för genomsökningens förlopp. På begäran ska en kopia av protokollet ges till den visiterade. Vid utförande av kroppsvisitation ska i förfarandet dessutom tvångsmedelslagen iakttas.

6 §

Befogenheter att kontrollera oledsagade kontanta medel

För att genomföra skyldigheten enligt artikel 4 och artikel 6.2 i förordningen att redovisa oledsagade kontanta medel ska de behöriga myndigheterna ha rätt att kontrollera alla försändelser, behållare eller transportmedel som kan innehålla oledsagade kontanta medel, i enlighet med de villkor som anges i 8 och 13 § i tullagen.

7 §

Tillfälligt kvarhållande av kontanta medel

De behöriga myndigheterna får tillfälligt kvarhålla kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionens område för att utreda om det finns anledning att vidta åtgärder beträffande de kontanta medlen med stöd av någon annan lagstiftning, om anmälningsskyldigheten enligt artikel 3 eller redovisningsskyldigheten enligt artikel 4 i förordningen inte har uppfyllts, samt, oberoende av beloppet av de kontanta medlen, om den behöriga myndigheten konstaterar att det finns tecken på att de kontanta medlen har anknytning till terroristbrott enligt 34 a § i strafflagen (39/1889), narkotikabrott, tagande eller givande av muta, tagande eller givande av muta i näringsverksamhet eller något annat brott för vilket det strängaste straffet är fängelse i över ett år, eller till ett brott som har begåtts eller begås som ett led i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet.

Det tillfälliga kvarhållandet får gälla i högst 30 dagar. Bestämmelser om villkoren för att förlänga ett tillfälligt kvarhållande till högst 90 dagar finns i artikel 7 i förordningen.

RP 23/2021 rd

De tillfälligt kvarhållna medlen ska omedelbart släppas till den person från vilken de har kvarhållits när grunderna för det tillfälliga kvarhållandet upphör eller de föreskrivna maximitiderna för kvarhållande har gått ut.

8 §

Förfarande vid beslut om kvarhållande

Beslut om tillfälligt kvarhållande fattas av en tullman som har rätt att besluta om kroppsvsitation enligt 18 § 3 mom. i tullagen, en polisman som hör till befälet, en anhållningsberättigad tjänsteman vid Gränsbevakningsväsendet eller en gränsbevakningsman med minst majors grad.

Beslut om att förlänga ett tillfälligt kvarhållande kan fattas av chefen för ett tullkontor, en polisman som hör till befälet eller en undersökningsledare vid Gränsbevakningsväsendet.

I fråga om tillfälligt kvarhållande av kontanta medel och förlängt kvarhållande ska ett administrativt beslut fattas. Den behöriga myndigheten ska föra bok över kvarhållna kontanta medel.

9 §

Återlämnande av kontanta medel

Tillfälligt kvarhållna kontanta medel som släpps ska göras tillgängliga för eller återlämnas till den berörda personen i enlighet med vad personen och den behöriga myndigheten separat kommer överens om. Den behöriga myndigheten kan deponera sådana kontanta medel hos regionförvaltningsverket som omfattas av lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/1931). Medlen deponeras i det regionförvaltningsverk inom vars verksamhetsområde de kontanta medlen kvarhålls.

10 §

Valutaomräkningskurser

När kontanta medel i utländsk valuta som förs in i eller ut ur landet omräknas i euro ska de valutaomräkningskurser som publicerats med stöd av artikel 53.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 om fastställande av en tullkodex för unionen användas.

11 §

Utlämnande av uppgifter för att förebygga, avslöja och utreda brott

Uppgifter om anmälningar som gäller kontanta medel får utöver vad som föreskrivs i artikel 9—11 i förordningen lämnas ut endast för att förebygga, avslöja och utreda terroristbrott enligt 34 a § i strafflagen, narkotikabrott, tagande eller givande av muta, tagande eller givande av muta i näringsverksamhet eller något annat brott för vilket det strängaste straffet är fängelse i över ett år, eller brott som har begåtts eller begås som ett led i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet.

12 §

Förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar anmälningsskyldigheten för kontanta medel enligt artikel 3 i förordningen, eller lämnar en ofullständig eller oriktig anmälan ska, om inte gärningen är ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *förseelse mot anmälningsskyldigheten för kontanta medel* dömas till böter. På uppsåtligt lämnande av en ofullständig eller oriktig anmälan tillämpas inte 16 kap 8 § i strafflagen.

13 §

Felavgift

Tullen får påföra den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att lämna en redovisning enligt 4 §, eller lämnar en ofullständig eller oriktig redovisning, en felavgift på minst 50 och högst 15 000 euro. Felavgiften får påföras den som krävet att fullgöra skyldigheten enligt 4 § gällde. En förutsättning för bestämmande av felavgift är att skyldigheten inte har fullgjorts på behörigt sätt inom 30 dagar från delfäendet av kravet i enlighet med 4 §.

Felavgiftens belopp grundar sig på en helhetsbedömning. Vid bedömningen av felavgiftens belopp ska hänsyn tas till hur klandervärt förfarandet har varit, huruvida det har upprepats samt gärningsmannens ekonomiska ställning. Vid bedömningen ska hänsyn dessutom tas till den vinning som eftersträfvats genom förfarandet, om den kan anges, samt gärningsmannens samarbete med Tullen för att utreda ärendet.

Felavgift ska inte påföras, om anmälan har lämnats efter tidsfristen och gärningen uppenbarligen har berott på ursäktlig ouppmärksamhet eller tanklöshet eller om det av någon annan orsak skulle vara uppenbart oskäligt att påföra påföljden.

Felavgift får inte påföras om det har gått över två år sedan tidsfristen för lämnande av redovisning löpt ut.

Felavgiften ska betalas till staten och den är verkställbar när beslutet om avgiften har vunnit laga kraft. I fråga om indrivning av felavgift tillämpas vad som i tullagen föreskrivs om indrivning av tullskuld.

14 §

Felavgiftens subsidiaritet

Felavgift får inte påföras den som vid en förundersökning eller åtalsprövning eller i ett brottmål som behandlas vid en domstol är misstänkt för en gärning som gäller samma kontanta medel.

Tullen ska avlyfta felavgiften, om den som har påförts felavgift senare döms till straff för brott som gäller samma kontanta medel och som har begåtts innan förutsättningarna för påförande av felavgift uppfylldes.

15 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i Tullens förvaltningsbeslut finns i tullagen.

Omprövning får begäras av förvaltningsbeslut som fattas av andra behöriga myndigheter än Tullen. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Bestämmelser om

RP 23/2021 rd

sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Behörig förvaltningsdomstol är Helsingfors förvaltningsdomstol.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns (653/2007).

2.

Lag

om ändring av 46 kap. 7 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 46 kap. 7 §, sådan den lyder i lag 425/2009, som följer:

46 kap.

Brott som har samband med införsel och utförsel

7 §

Tullredovisningsbrott

Den som underlåter att fullgöra deklarationsskyldigheten eller uppgiftsskyldigheten enligt tulllagstiftningen eller som vid fullgörandet av en sådan skyldighet lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter så att gärningen är ägnad att orsaka

- 1) att ingen skatt påförs eller att skatt påförs till ett för lågt belopp eller återbetalas utan grund,
- 2) att en garanti för en tullskuld bestäms till otillräckligt belopp, eller
- 3) införsel eller utförsel av en vara i strid med ett förbud eller villkor som föreskrivs i lag eller i en bestämmelse som har utfärdats med stöd av lag,

ska, om inte gärningen utgör skattebedrägeribrott enligt 29 kap. 1—3 §, regleringsbrott eller smugglingsbrott enligt 1—5 § i detta kapitel eller förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel enligt 12 § i lagen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen (/), för *tullredovisningsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år och sex månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) 6 § 4 mom. som följer:

6 §

Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om avbrytande av en transaktion

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan för verkställande meddela tullmyndigheten och gränsbevakningsmyndigheten ett förordnande att under högst tio vardagar hålla inne medel som påträffats i samband med en tullåtgärd eller gränskontroll eller gränsövervakning, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Med medel som ska hållas inne avses kontanta medel enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005 samt annan lös egendom som har ett ekonomiskt värde.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 4 mars 2021

Statsminister

Sanna Marin

Finansminister Matti Vanhanen

2.

Lag

om ändring av 46 kap. 7 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i strafflagen (39/1889) 46 kap. 7 §, sådan den lyder i lag 425/2009, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

46 kap.

Brott som har samband med införsel och utförsel

Brott som har samband med införsel och utförsel

7 §

7 §

Tullredovisningsbrott

Tullredovisningsbrott

Den som underlåter att fullgöra deklarationsskyldigheten eller uppgiftsskyldigheten enligt tullagstiftningen eller som vid fullgörandet av en sådan skyldighet lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter så att gärningen är ägnad att orsaka

Den som underlåter att fullgöra deklarationsskyldigheten eller uppgiftsskyldigheten enligt tullagstiftningen eller som vid fullgörandet av en sådan skyldighet lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter så att gärningen är ägnad att orsaka

1) att ingen skatt påförs eller att skatt påförs till ett för lågt belopp eller återbetalas utan grund,

1) att ingen skatt påförs eller att skatt påförs till ett för lågt belopp eller återbetalas utan grund,

2) att en garanti för en tullskuld bestäms till otillräckligt belopp, eller

2) att en garanti för en tullskuld bestäms till otillräckligt belopp, eller

3) införsel eller utförsel av en vara i strid med ett förbud eller villkor som föreskrivs i lag eller i en bestämmelse som har utfärdats med stöd av lag,

3) införsel eller utförsel av en vara i strid med ett förbud eller villkor som föreskrivs i lag eller i en bestämmelse som har utfärdats med stöd av lag,

ska, om inte gärningen utgör skattebedrägeribrott enligt 29 kap. 1—3 §, regleringsbrott eller smugglingsbrott enligt 1—5 § i detta kapitel eller förseelse mot anmälningsskyldigheten i fråga om kontanta medel enligt 9 § i lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns (653/2007), för *tullredovisningsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år och sex månader.

ska, om inte gärningen utgör skattebedrägeribrott enligt 29 kap. 1—3 §, regleringsbrott eller smugglingsbrott enligt 1—5 § i detta kapitel eller förseelse mot *anmälningsskyldigheten* i fråga om kontanta medel enligt 12 § i *lagen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen* (/), för *tullredovisningsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år och sex månader.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) 6 § 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

6 §

Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om avbrytande av en transaktion

Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om avbrytande av en transaktion

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan för verkställande meddela tullmyndigheten och gränsbevakningsmyndigheten ett förordnande att under högst tio vardagar hålla inne medel som påträffats i samband med en tullåtgärd eller gränskontroll eller gränsövervakning, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Med medel som ska hållas inne avses kontanta medel enligt artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1889/2005 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur gemenskapen samt annan lös egendom som har ett ekonomiskt värde.

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan för verkställande meddela tullmyndigheten och gränsbevakningsmyndigheten ett förordnande att under högst tio vardagar hålla inne medel som påträffats i samband med en tullåtgärd eller gränskontroll eller gränsövervakning, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Med medel som ska hållas inne avses kontanta medel enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005 samt annan lös egendom som har ett ekonomiskt värde.

RP 23/2021 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .